

KONU : ŞİRKETLERDE 1. TEMETTÜ (KAR PAYI) DAĞITILMASI MECBURİDİR

Eski Türk Ticaret Kanunu'nda %5 oranında kar payının (1. temettünün) ayrılma zorunluluğu varken, dağıtılıp dağıtılmayacağı hususunda bir netlik yoktu. Şirketler, yasa gereği kar payını ayırıyor; ancak dağıtmayabiliyordu. Buna ilişkin maddenin eski ve yeni şekli aşağıdaki gibidir:

Eski TTK'nun 466. maddesine göre;

"Her yıl safi karın yirmide birinin ödenmiş esas sermayenin beşte birini buluncaya kadar umumi yedek akçe olarak ayrılması mecburidir.

Kanuni haddini bulduktan sonra dahi bu akçeye aşağıdaki paralar eklenir:

*3. Safi kardan, birinci fıkrada yazılı yedek akçeden başka pay sahipleri için % 5 kar payı **ayrıldıktan sonra**, pay sahipleriyle kara iştirak eden diğer kimselere dağıtılması kararlaştırılmış olan kısmın onda biri;"*

Yeni TTK'nun 519.maddesine göre;

"(1) Yıllık kârın yüzde beşi, ödenmiş sermayenin yüzde yirmisine ulaşıncaya kadar genel kanuni yedek akçeye ayrılır.

(2) Birinci fıkradaki sınıra ulaşıldıktan sonra da;

*c) Pay sahiplerine yüzde beş oranında kâr payı **ödendikten sonra**, kârdan pay alacak kişilere dağıtılacak toplam tutarın yüzde onu, genel kanuni yedek akçeye eklenir."*

Yeni TTK 519/2.c bendi ile eski kanundaki %5 oranında kar payı "ayrıldıktan sonra" ifadesi, "ödendikten sonra" şeklinde değiştirildiğinden, %5 oranında kar payının dağıtılması zorunlu hale gelmiştir.

Ancak, bu zorunluluk başlıca amacı başka işletmelere katılmaktan ibaret olan **holding şirketler hakkında uygulanmaz. Yani, holdinglerin %5 oranında kar payı dağıtma mecburiyeti yoktur.**

Yukarıdaki açıklamalar doğrultusunda, şirketlerin 2013 yılı karının (yasal kesintiler ve geçmiş yıl zararları mahsup edildikten sonra kalan kısım) çıkması halinde, bu yıl yapılacak 2013 yılı genel kurulunda TTK'nun 519. maddesi gereğince ödenmiş sermayenin %5'i kadar kar payı dağıtma kararı almalarının mecburi olduğunu hatırlatmak isteriz.

Ayrıca, kar dağıtımında, kar payı alan ortak tüzel kişi ise vergi tevkifatı gerekmezken, gerçek kişi ise %15 oranında gelir vergisi stopajı tevkifatı gerekecektir.

Kanuna rağmen 1. temettünün dağıtılmaması halinde, vergi incelemelerinde dağıtılmış gibi vergi ve ceza istenilme riski söz konusudur. Bu sebeple, genel kurullarınızda 1. temettü dağıtım kararı almanızı ve dağıtmanızı önemle tavsiye ederiz.

Bilgilerinize sunarız.

Ş.A. Yeminli Mali Müşavirlik A.Ş.

ÖRNEK-1; Halka açık olmayan Işık A.Ş.'nin 25.02.2014 tarihinde yapılan olağan genel kurulunda; 2013 yılı karının yasal kesintilerden sonra TTK 519/2.c maddesi gereğince %5'inin 31.12.2014 tarihine kadar ortaklara dağıtılmasına, kalan kısmın olağanüstü yedeklere ayrılmasına karar verilmiştir. Şirket bilgileri aşağıdaki gibidir:

- a) 2013 yılı dönem karı : 200.000.-TL
b) 2013 yılı karından hesaplanan kurumlar vergisi karşılığı : 20.000.-TL
c) 2013 yılı dönem net karı : 180.000.-TL
d) Ödenmiş sermaye tutarı : 100.000.-TL
e) Önceki yıllarda ayrılan 1.nci tertip yedek akçe tutarı : 15.000.-TL
f) Ortaklık yapısı 1) Seyhan Kimya San. ve Tic. A.Ş. payı..... : %50
2) Derya DENİZ payı : %50
g) Şiretin geçmiş yıllar zararı yoktur.
h) Şirket ana sözleşmesinde daha yüksek bir oranda kar payı ve yedeklerin ayrılmasına ilişkin hükümler bulunmamaktadır.

İŞIK A.Ş.
YEDEK AKÇE VE KAR PAYLARININ HESAPLANMASI
(2013 YILI KARININ DAĞITILMASI)

			Olağanüstü yedek	
1	DÖNEM KARI		200.000,00	
2	ÖDENECEK VERGİ VE YASAL YÜKÜMLÜLÜKLER(-)		-20.000,00	
	Kurumlar Vergisi %20	-20.000,00		
3	DÖNEM NET KARI VEYA ZARARI (1-5)		180.000,00	
4	1.TERTİP KANUNİ YEDEK AKÇE		5.000,00	
	A- 1.Tertip Kanuni Yedek Akçe Tavanı	20.000,00		
	(Ödenmiş Sermayenin x%5) (100.000X%20)			
	B- Önceki Yıllarda Ayrılan 1.Tertip Kan.Yed.Akçe	15.000,00		
	C- Ayrılabilir 1.tertip Yedek Akçe	5.000,00		
	(1.Ter.Yed.Akçe-Önc.Yıll.Ayrılan 1.Ter.Yed.Akçe)			
	(20.000 - 15.000)			
	D- Dönem 1.Tertip Yedek Akçe	9.000,00		
	(Dönem Net Karın x%5) (180.000 * %5)			
	C ve D'den Küçük olanı 1. Ter.Yed.Akçe olarak ayrılır.	5.000,00		
5	I. TEMETTÜ		5.000,00	
	ÖDENMİŞ SERMAYENİN %5			
	(100.000.- X %5)			
6	DAĞITILACAK TUTAR (3-4-5)		5.000,00	170.000,00
7	II. TEMETTÜ	0	0	
	Dağıtılacak Tutarın / 1.10			
8	II. TERTİP KANUNİ YEDEK AKÇE	0	0	
	II. Temettü x %10			
9	TOPLAM DAĞITILACAK TEMETTÜ		5.000,00	
	I.Temettü+ II. Temettü			
11	İSTİSNALAR		2.500,00	
	Seyhan Kimya A.Ş. hisse oranı %50 (Stopaja Tabi Değil)	2.500,00		
	Derya DENİZ..... hisse oranı %50 (Stopaja Tabi)	2.500,00		
12	STOPAJ MATRAHI		2.500,00	
	Derya DENİZ..... Hisse Oranı % 50 (Stopaja Tabi)	2.500,00		
13	TEMETTÜ GELİR VERGİSİ STOPAJI		375,00	
	Temettü G.V. Stopajı (Dağ.Temettü x %15)	375,00		
	(2.500,00 x %15)			
14	ORTAKLARA DAĞITILACAK NET TEMETTÜ (9-13)		4.625,00	

ÖRNEK-2; Halka açık olmayan Işık A.Ş.'nin 25.02.2014 tarihinde yapılan olağan genel kurulunda; "2013 yılında kar çıkmasına rağmen geçmiş yıl zararlarının mahsup edilmesi sonucu kar dağıtılmamasına" şeklinde karar verilmiştir. Şirketin geçmiş yıl zararları dağıtılacak kardan yüksek olduğundan %5 oranında dağıtılması gereken 1. temettü kar da dağıtılamamaktadır. Şirket bilgileri aşağıdaki gibidir:

- a) 2013 yılı Dönem Karı : 200.000.-TL
b) 2013 yılı karından hesaplanan kurumlar vergisi karşılığı : 20.000.-TL
c) 2013 yılı dönem net karı : 180.000.-TL
d) Ödenmiş Sermaye tutarı : 100.000.-TL
e) Önceki yıllarda ayrılan 1.nci Tertip Yedek Akçe tutarı : 15.000.-TL
f) Ortaklık Yapısı 1) Seyhan Kimya San. ve Tic. A.Ş. payı..... : %50
2) Derya DENİZ payı : %50
g) Şirketin Geçmiş Yıl Zararı (Ticari zarar) : 185.000.-TL
h) Şirket ana sözleşmesinde daha yüksek bir oranda kar payı ve yedeklerin ayrılmasına ilişkin hükümler bulunmamaktadır.

İŞİK A.Ş.
YEDEK AKÇE VE KAR PAYLARININ HESAPLANMASI
(2013 YILI KARININ DAĞITILMASI)

1	DÖNEM KARI		200.000,00
2	ÖDENECEK VERGİ VE YASAL YÜKÜMLÜLÜKLER(-)		-20.000,00
	Kurumlar Vergisi %20	-20.000,00	
3	DÖNEM NET KARI VEYA ZARARI (1-5)		180.000,00
4	GEÇMİŞ YILLAR ZARARLARI	-180.000,00	-180.000,00
5	1.TERTİP KANUNİ YEDEK AKÇE		
	A- 1.Tertip Kanuni Yedek Akçe Tavanı (Ödenmiş Sermayenin x%20) (100.000X%20)		Şirketin geçmiş yıl zararları mahsup edildiğinde, dağıtılacak kar kalmadığından kar dağıtımını yapılamamaktadır.
	B- Önceki Yıllarda Ayrılan 1.Tertip Kan.Yed.Akçe		
	C- Ayrılabilir 1.tertip Yedek Akçe (1.Ter.Yed.Akçe-Önc.Yıll.Ayrılan 1.Ter.Yed.Akçe) (20.000.-) - (15.000.-)		
	D- Dönem 1.Tertip Yedek Akçe (Dönem Net Karın x%5) (180.000 * %5)		
	C ve D'den Küçük olanı 1. Ter.Yed.Akçe olarak ayrılır.		
6	I. TEMETTÜ		
	ÖDENMİŞ SERMAYENİN %5 (100.000.- X %5)		
7	DAĞITILACAK TUTAR (3-4-5-6)		
8	II. TERTİP KANUNİ YEDEK AKÇE		
	II. Temettü x %10		
9	TOPLAM DAĞITILACAK TEMETTÜ		
	I.Temettü+ II. Temettü		
11	İSTİSNALAR		
	Seyhan Kimya A.Ş. hisse Oranı %50 (Stopaja Tabi Değil)		
	Derya DENİZ..... Hisse Oranı %50 (Stopaja Tabi)		
12	STOPAJ MATRAHI		
	Derya DENİZ..... Hisse Oranı % 50 (Stopaja Tabi)		
13	TEMETTÜ GELİR VERGİSİ STOPAJI		
	Temettü G.V. Stp (Dağ.Temettü x %15) (x %15)		
14	ORTAKLARA DAĞITILACAK NET TEMETTÜ (9-13)		

Ş. A. Yeminli Mali Müşavirlik A.Ş.
www.nexiabursa.com

